

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä (U 92/2023 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Anssi Welling, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Sanna Varjus, Ruokavirasto
- tulliyli tarkastaja Jasmin Joenperä, Tulli
- esittelijä-sihteri Kaisa Metteri-Gold, Suomen Kennelliitto
- puheenjohtaja Mikko Turku, Suomen Eläinlääkäriliitto ry
- puheenjohtaja Riikka Turpeinen, Suomen Kissaliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Eläinten hyvinvointikeskus EHK
- SEY Suomen eläinsuojelu
- Saksanseisojakerho ry
- Suomen Koirankasvattajat ry
- Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 7.12.2023 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä (COM(2023) 769 final). Asetusehdotukseen

Valiokunnan lausunto MmVL 1/2024 vp

sisältyy kattavat vähimmäisvaatimukset koirien ja kissojen pidolle ja hoidolle. Eläinten hyvinvointiin liittyviä vaatimuksia sovellettaisiin koirien ja kissojen kasvattajiin, eläinkauppoihin ja sellaisiin löytöeläinsuojoihin, jotka luovuttavat koiria ja kissoja uusiin koteihin. Lisäksi koirat ja kissat olisi tunnistusmerkittävä mikrosirulla ja rekisteröitävä kansalliseen rekisteriin kolmen vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Eläinten jäljitettävyyttä koskevia säännöksiä sovellettaisiin kaikkiin sisämarkkinoilla myytäväksi tai muutoin luovutettavaksi tarjottaviin koiriin ja kissoihin.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää ehdotusta tärkeänä ja tarpeellisena askeleena koirien ja kissojen hyvinvoinnin parantamiseksi. On ilahduttavaa, että ehdotusta sovellettaisiin yhtäläillä sekä koiriin että kissoihin. Valtioneuvosto katsoo, että pentutehtailuun ja siihen liittyvään pentujen laajamittaiseen rajat ylittävään kauppaan liittyy merkittäviä riskejä eläinten terveydelle ja hyvinvoinnille, mutta myös ihmisten terveydelle ja kuluttajien suojalle. Vastaavia riskejä sisältyy jossain määrin myös löytöeläinsuojista peräisin olevien ns. rescue-eläinten kauppaan ja välitykseen. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan koirien ja kissojen kaupalliseen kasvatukseen ja myyntiin liittyvät ongelmat ovat yhteisiä kaikille EU-maille ja siksi tehokas puuttuminen näihin ongelmiin edellyttää yhteisötason lainsäädäntöä.

Valtioneuvosto katsoo asetusehdotuksen vastaavan hyvin esitettyihin ongelmiin: sen avulla voitaisiin säädellä koirien ja kissojen pito-olosuhteita ja hoitoa, nettialustoilla käytävää kauppaa sekä parantaa koirien ja kissojen jäljitettävyyttä. Myös kolmansista maista sisämarkkinoille tuotavien koirien ja kissojen kasvatuksessa olisi noudatettava asetusta vastaavia vähimmäisvaatimuksia, mikä on erittäin kannatettavaa. Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä sitä, että asetuksessa kielletään yksiselitteisesti kivuliaiden toimenpiteiden tekeminen, kuten korvien ja häntien typistäminen sekä kynsien ja varpaiden poistaminen, muusta kuin eläinlääketieteellisestä syystä.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että asetuksessa puututaan koirien ja kissojen hyvinvointihaittoja aiheuttavaan jalostukseen. Jalostukseen liittyviin ongelmiin on puututtava koko unionin alueella, jotta jalostusta saadaan tervehdytettyä eläinten hyvinvointia edistävään suuntaan. On kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että säännökset ovat riittävän selkeitä ja yksiselitteisiä niiden tehokkuuden varmistamiseksi. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan asetuksen yleisiä säännöksiä tulee myös täydentää tarkemmilla säännöksillä, jotka voitaisiin antaa delegoidulla asetuksella.

Valtioneuvosto suhtautuu avoimesti ehdotukseen, jonka mukaan kasvattajien toiminta edellyttäisi paikan päällä tehtävää tarkastusta ja viranomaisen hyväksyntää. Käytännössä tämä tarkoittaisi toiminnan luvanvaraisuutta, josta aiheutuu hallinnollista taakkaa ja kustannuksia sekä kasvattajalle että viranomaisille. Toiminnan luvanvaraisuus saattaisi kuitenkin ennalta ehkäistä kasvatus-toiminnassa havaittuja vakavia ongelmia. Lupavaatimusta sovellettaisiin kasvattajiin, joilla on vähintään neljä jalostusnarttua ja jotka tuottavat vähintään kolme pentuetta kalenterivuoden aikana.

Ehdotuksen mukaan kasvattajien, eläinkauppojen ja löytöeläinsuojien olisi huolehdittava siitä, että eläinlääkäri käy vuosittain tiloissa neuvontakäynnillä. Valtioneuvosto pitää ehdotusta lähtö-

Valiokunnan lausunto MmVL 1/2024 vp

kohtaisesti kannatettavana, sillä neuvontakäynneillä voitaisiin ennaltaehkäistä eläinten hyvinvointiongelmia ja siten mahdollisesti vähentää myös valvontaviranomaisille epäkohtiin puuttumisesta aiheutuvaa työtä. Neuvontakäynneistä ei kuitenkaan saisi aiheutua toimijoille kohtuutonta kustannusta eikä hallinnollista taakkaa. Valtioneuvosto kannattaa myös vaatimusta, jonka mukaan toimijoiden olisi varmistettava, että eläimistä huolehtii riittävä määrä päteviä henkilöitä. Eläinten kanssa toimivien henkilöiden osaamisella on keskeinen merkitys eläinten hyvinvoinnin varmistamisessa.

Ehdotuksen mukaan koiran tai kissan saisi lopettaa vain eläinlääkäri. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan ehdotusta tulisi muuttaa siten, että myös muu pätevä henkilö saa lopettaa eläimen. Etenkin syrjäisillä seuduilla on tärkeää, että eläimen voi lopettaa tarpeen vaatiessa muukin henkilö kuin eläinlääkäri, jotta eläinten hyvinvointi ei vaarannu. On huomattava, että lopetuksesta aiheutuvien kustannusten kasvaminen voi johtaa tilanteeseen, jossa sairaan eläimen lopetusta lykätään tai se jätetään kokonaan tekemättä. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti myös vaatimukseen, jonka mukaan jalostuskäytöstä poistettua eläintä ei saisi lopettaa muusta kuin eläinlääketieteellisestä syystä.

Valtioneuvosto kannattaa ehdotusta sisämarkkinoilla luovutettavaksi tarjottavien kissojen ja koirien tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä. Vaatimuksen ulottaminen koirien lisäksi myös kissoihin on erityisen kannatettava. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tulisi kuitenkin voida tehdä muukin henkilö kuin eläinlääkäri tai tämän valvonnassa oleva henkilö. Tunnistusmerkinnän tekijällä tulisi kuitenkin olla riittävä osaaminen toimenpiteen suorittamiseen. Ehdotus nostaisi toimenpiteistä eläinten omistajille aiheutuvia kustannuksia merkittävästi nykyisesti. Lisäksi se sitoisi kohtuuttomasti eläinlääkäreiden ja eläinlääkäreiden valvonnassa toimivien eläintenhoitajien työaika. Eläinlääkäreistä ja eläintenhoitajista on jo nykyisin pulaa. Muut kissojen ja koirien jäljitettävyyden parantamiseksi ehdotetut säännökset ovat valtioneuvoston näkemyksen mukaan kannatettavia.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että jäsenvaltiot voivat pitää voimassa olemassa olevat asetukset tiukemmat säännökset sekä hyväksyä myös asetuksen voimaantulon jälkeen uusia tiukempia kansallisia säännöksiä eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Ehdotukseen sisältyy täytäntöönpano- ja säädösvallan siirtoa komissiolle. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettu toimivallan siirto vaikuttaisi asianmukaiselta.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Asetusehdotuksen tausta ja soveltamisala

EU:n komission tekemien selvitysten mukaan huonot kasvatusolot ja laitton kauppa aiheuttavat merkittäviä ongelmia koirien ja kissojen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta sekä tulevien lemmikinomistajien hyvinvoinnin kannalta. Koirien ja kissojen kauppa on erittäin tuottoisaa, sillä koirien ja kissojen myynnin arvioitu vuotuinen arvo EU:ssa on 1,3 mrd. euroa. Tämä houkuttelee alalle myös toimijoita, jotka eivät huolehdi eläinten hyvinvoinnista tai muutoin noudata lainsäädännön vaatimuksia. Kissoja ja koiria kasvatetaan komission selvitysten mukaan osittain ala-ar-

Valiokunnan lausunto MmVL 1/2024 vp

voisissa oloissa tehdasmaisissa kaupallisissa kasvattajien toimitiloissa eli niin sanotuissa pentutehtaissa. Suomessa kissojen ja koirien kasvatusta on pääosin niin sanottua pienkasvatusta, mutta pentutehtailuun liittyvät ongelmat ulottuvat erityisesti koirien salakuljetuksen ja narttujen liian tiheän pennutuksen kautta myös Suomeen.

Yhdessä 19 muun unionin jäsenvaltion kanssa Suomi kehotti vuonna 2022 komissiota laatimaan yhteistä EU:n lainsäädäntöä koirien kaupallisesta pitämisestä ja myynnistä, mukaan lukien yhdenmukaistetut jäljitettävyyssäännöt. Komissio julkaisi joulukuussa 2023 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä. Ehdotuksen keskeisinä tavoitteina on säätää yhteiset vähimmäisvaatimukset koirien ja kissojen hyvinvoinnille, parantaa unionin markkinoilla tarjottavien koirien ja kissojen jäljitettävyyttä sekä varmistaa koiria ja kissoja pitävien ja markkinoille tarjoavien toimijoiden tasapuoliset toimintaedellytykset. Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että asetusehdotus on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä ihmisten terveyden ja kuluttajansuojan kannalta tärkeä ja tarpeellinen.

Komission asetusehdotuksen soveltamisalaa on rajattu siten, että eläinten kasvattamista ja pitoa koskevia säännöksiä ei sovellettaisi pienimpiin pitopaikkoihin. Ehdotuksen tavoitteena on säännellä koirien ja kissojen kauppaa sisämarkkinoilla sekä kolmansista maista tapahtuvaa tuontia, eikä pienimpien eläinten pitopaikkojen toiminnalla komission mukaan katsota olevan merkittävää vaikutusta EU:n sisämarkkinoiden toimintaan. Ehdotuksen mukaan asetusta sovellettaisiin koirien ja kissojen kasvattajiin, eläinkauppoihin ja sellaisiin löytöeläinsuojoihin, jotka luovuttavat koiria ja kissoja uusiin koteihin. Asetusta sovellettaisiin sellaisten kasvattajien toimitiloihin, joissa pidetään vähintään neljä jalostusnarttua ja joissa syntyy vähintään kolme pentuetta kalenterivuodessa. Molempien edellä mainittujen ehtojen on täytyttävä, jotta asetus tulisi sovellettavaksi.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan saamissa lausunnoissa useat tahot ovat pitäneet tärkeänä, että asetusehdotuksen tiettyjä eläinten hyvinvoinnin kannalta keskeisiä vaatimuksia sovellettaisiin laajemmin myös pienempiin koirien ja kissojen pitopaikkoihin. Tämä vähentäisi myös mahdollisuuksia kiertää säännöksiä hajauttamalla toimintaa useisiin eri toimitiloihin. Komission näkemyksen mukaan ehdotuksen oikeusperusta ja suhteellisuusperiaatteen soveltaminen asettavat kuitenkin soveltamisalan laajentamiselle rajoituksia. Valiokunta korostaa, että soveltamisalan rajauksen tulee olla selkeä. Asetusehdotuksen vaatimusten noudattamisesta ei myöskään saa aiheutua toimijoille kohtuuttomia kustannuksia. Komission arvion mukaan ehdotetut koirien ja kissojen pitoa koskevat vaatimukset eivät aiheuttaisi juurikaan lisäkustannuksia vastuullisesti toimiville kasvattajille, sillä näiden toiminta täyttää jo nykyisin suurelta osin ehdotetut vaatimukset. Valiokunta katsoo, että sääntelyn soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden joukkoa on alkuun perusteltua rajata komission ehdottamalla tavalla. Valiokunta korostaa, että jäsenvaltiot voivat edelleen pitää voimassa tai hyväksyä uusia tiukempia kansallisia säännöksiä koirien ja kissojen hyvinvoinnista.

Eläinlääkäripalveluiden saatavuus ja eläinlääkäreiden rooli asetusehdotuksen toimeenpanossa

Komission asetusehdotukseen sisältyy useita säännöksiä, joiden toimeenpanossa eläinlääkäreillä olisi ehdotuksen mukaan merkittävä rooli. Komission asetusehdotuksen mukaan koirien ja kissojen kasvattajien, eläinkauppojen ja löytöeläinsuojien olisi ensinnäkin huolehdittava siitä, että eläinlääkäri käy vuosittain tiloissa neuvontakäynnillä. Tarkoituksena on, että eläinlääkäri antaisi

Valiokunnan lausunto MmVL 1/2024 vp

toimijalle neuvontaa eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Neuvontakäyntien avulla on mahdollista ennaltaehkäistä eläinten hyvinvointiongelmia ja siten käynnit voivat osaltaan vähentää myös säädösten vastaisia tilanteita ja keventää näin valvontaviranomaisten työtä. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää valtioneuvoston kannassa esitetyllä tavalla komission ehdotusta tältä osin lähtökohtaisesti kannatettavana. Neuvontakäynneistä ei kuitenkaan saa aiheutua toimijoille kohtuutonta kustannusta eikä hallinnollista taakkaa.

Asetusehdotuksen mukaan koiran tai kissan saisi lopettaa vain eläinlääkäri. Suomessa kissan tai koiran saa lopettaa myös muu pätevä henkilö kuin eläinlääkäri laissa säädetyn edellytyksen ja lopetukseen soveltuvalla asianmukaisella menetelmällä. Eläimen hyvinvoinnin kannalta lopetus kotiloissa voi olla parempi vaihtoehto kuin kuljettaminen eläinlääkäriin lopetettavaksi mahdollisesti pitkänkin matkan päähän, etenkin jos eläin on sairas tai muuten huonokuntoinen. Eläimen lopetuksesta aiheutuvien kulujen kasvaminen voi myös johtaa tilanteeseen, jossa lopetusta lykätään. Valtioneuvoston kirjelmän mukaan ehdotusta tulisikin muuttaa siten, että myös muu pätevä henkilö saa lopettaa eläimen. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että jatkoneuvotteluissa tuodaan esiin edellä mainittuja eläinten hyvinvointiin liittyviä perusteita sille, että koiran tai kissan lopettamista ei tule säätää eläinlääkäriin yksinoikeudeksi.

Koirien ja kissojen jäljitettävyyteen liittyviä komission ehdotuksia tarkastellaan erikseen vielä jäljempänä. Asetusehdotuksen mukaan tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin saisi tehdä vain eläinlääkäri tai tämän valvonnassa oleva henkilö. Suomessa mikrosirun saa asettaa eläinlääkäriin lisäksi myös muu pätevä henkilö, jolla on asianmukainen osaaminen toimenpiteen suorittamiseksi. Koirien ja kissojen hyvinvoinnin turvaamiseksi olisi tärkeää, että kaikki eläimet tunnistusmerkitään ja rekisteröidään. Toimenpiteen olisi hyvä olla eläimen omistajalle mahdollisimman helppo ja edullinen, jotta se varmasti tulee tehdyksi. Mikäli tunnistusmerkinnän saisi tehdä vain eläinlääkäri, tavoite tunnistusmerkinnän mahdollisimman laajasta kattavuudesta vaarantuu merkittävästi. Kuten valtioneuvoston kannassa todetaan, ehdotettu menettely sitoisi myös eläinlääkäreiden resursseja pois eläinten hoitotyöstä. Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että myös muun henkilön kuin eläinlääkäriin tai tämän valvonnassa olevan henkilön tulee voida tehdä tunnistusmerkintä ja rekisteröinti.

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa yleisesti edellä mainittuihin eläinlääkäreitä koskeviin asetusehdotuksen säännöksiin liittyen, että kohtuuhintaisten eläinlääkäripalveluiden saatavuudella on keskeinen merkitys lemmikkieläinten hyvinvoinnin kannalta. Eläinlääkäripalveluja tuottavia yrityksiä toimii osassa Suomea varsin kattavasti. Lähes 70 prosenttia Suomen alueesta on kuitenkin harvaan asuttua maaseutua, jossa etäisyydet palveluihin voivat olla pitkiä. Yksityisten eläinlääkäripalveluiden lisäksi kunnan eläinlääkärit ovat keskeinen voimavara eläintautien vastustamisessa ja eläinsuojelutyössä. Komission asetusehdotuksessa ei oteta kantaa työnjakoon yksityisten ja kunnan eläinlääkäreiden kesken. Valiokunta katsoo, että myös kunnan eläinlääkäriin tulee tarvittaessa voida tehdä komission ehdotuksen mukaisia edellä kuvattuja eläinlääkäriin neuvontakäyntejä. Lisäksi valiokunta pitää asetusehdotuksen toimeenpanon ja siitä toimijoille aiheutuvien kustannusten kohtuullisuuden kannalta tärkeänä, että niin yksityisten kuin kunnan eläinlääkäreiden työpanos kohdennetaan eläinten hyvinvoinnin kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla eikä eläinlääkäreiden tehtäväksi osoiteta EU-lainsäädännössä sellaisia toimenpiteitä, jotka voidaan antaa myös muun pätevän henkilön tehtäväksi.

Valiokunnan lausunto MmVL 1/2024 vp

Koirien ja kissojen jäljitettävyyys

Koirien ja kissojen jäljitettävyyys on tärkeä edellytys koirien ja kissojen laittoman kaupan torjumiselle. Koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on jo pakollista EU:ssa useimmissa eli 24 jäsenvaltiossa. Kissojen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sen sijaan pakollista vasta seitsemässä jäsenvaltiossa. Valiokunta toteaa, että Suomessa koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on tullut pakolliseksi vuoden 2023 alusta ja käytössä on kansallinen koirarekisteri. Myös kissarekisterin perustamisesta on tehty päätös, mutta rekisterin perustamisen aikataulu on viivästynyt. Valiokunta on eläinten hyvinvointilakia koskeneessa mietinnössään (MmVM 33/2022 vp — HE 186/2022 vp) käsitellyt myös kissojen tunnistusmerkintää koskenutta kansalaisaloitetta (KAA 4/2021 vp) ja katsonut, että vaikka sekä tunnistusmerkinnästä että rekisteröinnistä aiheutuu eläimen omistajalle jonkin verran vaivaa ja kuluja, ne ovat tarpeellisia eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että rekisteröinti suunnitellaan siten, että kuluttajien kulut pysyvät kohtuullisina.

Asetusehdotuksen mukaan sisämarkkinoilla luovutettavaksi tarjottavat koirat ja kissat olisi tunnistusmerkittävä mikrosirulla ja rekisteröitävä kansalliseen rekisteriin kolmen vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Asetusehdotuksessa ehdotetut vaatimukset, jotka koskevat jäsenvaltioiden tietojärjestelmien toiminnallisuuksia, sekä järjestelmien yhteentoimivuutta muiden jäsenvaltioiden järjestelmien kanssa, aiheuttavat kehittämistarpeita Suomessa nykyään käytössä olevaan koirarekisteriin sekä tulevaan kissarekisteriin. Nämä kehittämistarpeet kohdistuvat Suomessa Ruokaviraston ylläpitämään viranomaisrekisteriin. Suomen Kennelliitto ylläpitää lisäksi omaa rekisteriään, ja mahdollisuuksia rekistereiden yhteiskäyttöön selvitetään parhaillaan. Ruokaviraston ylläpitämän koirarekisterin käyttöönotossa on ollut haasteita, ja onkin tärkeää varmistaa kissarekisterin toimivuus huolellisesti ennen sen perustamista. Ennen asetusehdotuksessa edellytettävän kissarekisterin käyttöönottoa tulee varata riittävästi aikaa käyttöönottoon liittyvien käytännön ongelmien selvittämiseen ja ennaltaehkäisyyn. Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että toteutettaessa komission asetusehdotuksesta seuraavia muutoksia kansallisiin rekistereihin on tärkeää ottaa huomioon mahdollisuudet samalla parantaa kansallisten rekistereiden yleistä toimivuutta.

Koirien ja kissojen tuonti kolmansista maista

Asetusehdotuksen mukaan kolmansista maista saisi unionin markkinoille saattamista varten tuoda jatkossa vain sellaisia koiria ja kissoja, joita on pidetty asetusehdotusta vastaavien vaatimusten mukaisesti. Säännöksen noudattaminen varmistettaisiin laatimalla lista niistä hyväksytyistä kolmansien maiden kasvattajista, eläinkaupoista ja löytöeläinsuojista, jotka täyttävät asetuksen vaatimukset eläinten pidolle. Eläinten alkuperästä vaadittaisiin erillinen todistus tuonnin yhteydessä. Säännöksellä pyritään estämään erityisesti kolmansissa maissa sijaitsevista pentutehtaista peräisin olevien pentujen päätyminen sisämarkkinoille.

Asetusehdotus ei estäisi myös ehdotettujen säännösten vastaisesti kasvatettujen ja pidettyjen eläinten tuomista EU:hun, jos ne tuodaan unioniin muuta kuin markkinoille saattamista, eli myyntiä tai muuta luovutustarkoitusta varten. Vaikka asetusehdotuksen mukaan esimerkiksi koirien häntien typistäminen olisi sallittua vain eläinlääketieteellisestä syystä, olisi EU:ssa asuvan henkilön edelleenkin mahdollista hankkia itselleen typistettyhäntäinen koiranpentu kolmannesta

Valiokunnan lausunto MmVL 1/2024 vp

maasta hankkimalla se suoraan kolmannessa maassa sijaitsevalta kasvattajalta tai myyjältä. Ehdotettu säännös ei liioin vaikuttaisi esimerkiksi lomamatkan tai muuton yhteydessä tapahtuvaan lemmikkieläimen vientiin tai tuontiin.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa on nostettu esiin, että typistettyhäntäiset EU-alueelta tuodut tuontikoirat ovat Suomessa jääneet jalostusarvioinnin ulkopuolelle. Ruotsissa voidaan testata käyttökoirarotujen jalostusominaisuuksia rajoitetussa mittakaavassa siitäkin huolimatta, että Ruotsissa on voimassa hännän typistämisen täyskielto kuten Suomessakin. Suomessa typistettykorvaisten ja -häntäisten koirien osallistumista kilpailuihin ja näyttelyihin on rajoitettu lainsäädännössä jo vuoden 2001 alusta lukien. Jalostusarvioinnin mahdollistamiseksi Ruotsin mallin mukaisten testauskäytäntöjen käyttöä tulisi selvittää Suomessakin. Valiokunta on eläinten hyvinvointilaista antamassaan mietinnössä (MmVM 33/2022 vp — HE 186/2022 vp) pitänyt perusteltuna, että sääntelyn vaikutuksia erityisesti metsästyskoirien geeniperimään ja terveyteen seurataan. Vastaavasti valiokunta pitää tarpeellisenä arvioida komission asetusehdotuksen koirien ja kissojen tuontia koskevien rajoitusten vaikutuksia eri rotujen geeniperimään ja terveyteen.

Eräitä muita eläinten pitoa ja kasvatusta koskevia säädösehdotuksia

Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että koirien ja kissojen hyvinvointia koskevassa yksityiskohtaisessa sääntelyssä on tärkeää ottaa huomioon eri koir- ja kissarotujen erityispiirteet sekä toisaalta maantieteellisistä oloista johtuvat erot eri maiden olosuhteissa. Asetusehdotuksen jatkovalmistelussa tulee kiinnittää huomiota Suomen erityispiirteisiin, kuten muun muassa pitkiin etäisyyksiin ja eläinlääkäripalveluiden vaikeaan saavutettavuuteen osassa maata sekä ilmastoon liittyen pitkään talvikauteen ja toisaalta valoisaan kesään. Edellä on jo mainittu, että pohjoismainen koirankasvatus on tyypillisesti niin sanottua pienkasvatusta, jossa kaikkia kasvattajan koiria ei käytetä jalostukseen ja osa jalostuskoirista asuu mahdollisesti sijoituskodeissa. Pienkasvatuksen luonteesta johtuen komission asetusehdotuksen ammattimaisia toimijoita koskevan sääntelyn vaikutuksia suomalaisiin toimijoihin on vaikea ennalta arvioida.

Valiokunta nostaa tältä osin lopuksi vielä esiin eräitä asetusehdotuksen yksityiskohtia, joihin asetusehdotuksen jatkokäsittelyssä tulee kiinnittää huomiota. Asetusehdotuksen 11 artikla ja liite I sisältävät säännöksiä koirien ja kissojen ruokinnasta. Asetusehdotuksen liitteen I kohdan 1.1 mukaan tiineellä narttukoiralla tai -kissalla tulisi olla jatkuvasti ravintoa saatavilla. Liiallinen ravinnonsaanti voi kuitenkin aiheuttaa terveyshaittaa sekä tiineelle nartulle että pennuille ja vaarantaa synnytyksen onnistumisen. Lisäksi asetusehdotuksen eläintilojen valaistusta koskevan liitteen I kohdan 2.2 mukaan eläimillä tulisi olla mahdollisuus oleskella pimeässä kahdeksan tuntia vuorokaudessa. Eläinten suojaaminen liialliselta auringolta ja lämmöltä on tärkeää, mutta Suomen olosuhteissa pimeää tilaa koskevan vaatimuksen täyttäminen voisi käytännössä edellyttää pimeän tilan rakentamista koirille sekä sisä- että ulkotiloihin. Valiokunta katsoo, että edellä mainittuja eläinten ruokintaa ja eläintiloja koskevia säännöksiä on syytä vielä täsmentää.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

Valiokunnan lausunto MmVL 1/2024 vp

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 6.3.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps (osittain)
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas (osittain)
jäsen Laura Huhtasaari ps (osittain)
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Anders Norrback r
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Paula Werning sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk (osittain)
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina